

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-18

Ärendenummer SMF-2025-00553

Handläggare

Amanda Stenbom

Telefon: 031-365 59 05

E-post: amanda.stenbom@stadsmiljo.goteborg.se

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2027

Förslag till beslut

1. Stadsmiljönämnden tillstyrker Stadsmiljöförvaltningens förslag till inspel till Västtrafiks trafikplan 2027.
2. Stadsmiljönämnden översänder Stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande till Västtrafik som Stadsmiljönämndens eget yttrande.

Sammanfattning

Kollektivtrafikens utveckling är en gemensam angelägenhet och det krävs samverkan mellan Västra Götalandsregionen, Västtrafik och Göteborgs Stad för att åstadkomma bra lösningar. Dialogen kring trafikplan är en av flera samverkansformer mellan Västtrafik och Göteborgs Stad gällande kollektivtrafikens utveckling (bilaga 2).

Varje år gör Västtrafik en större översyn av trafikutbudet. Översynen hanteras i en sammanhållen process genom en nära dialog med Västtrafiks partners, kommunerna och andra intressenter. Trafikplan 2027 blir en sammanställning av de trafikförändringar som Västtrafik kommer att genomföra inför år 2027 med start vid tidtabellsskiftet i mitten av december år 2026.

Västtrafik bjuder in respektive kommun till årliga dialogmöten, med syftet att diskutera kollektivtrafikens utveckling utifrån dagens förutsättningar och framtida behov. Inför dialogmötena skickar Västtrafik ut frågeställningar till kommunerna (bilaga 3).

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2027 (bilaga 1) har tagits fram i samverkan med flera förvaltningar. Inspelet utgår från de kvalitativa frågorna från Västtrafik avseende förändrade resbehov men i inspelet lyfts även övriga önskemål och synpunkter som bedöms bidra till uppfyllelse av Göteborgs Stads mål och strategier där kollektivtrafiken har betydelse.

Under framtagandet av Göteborgs Stads inspel till trafikplan 2027 har stadsmiljöförvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen identifierat utveckling av älvtrafik, näringslivets kollektivtrafikförsörjning och ett generellt utvecklingsbehov av trafikplanprocessen som områden inom vilka det finns ett särskilt behov av dialog och samverkan med Västtrafik.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2027 bedöms inte innebära några direkta ekonomiska konsekvenser för Göteborgs Stad. Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks

trafikplan 2027 är inledningen på en dialog om den lokala kollektivtrafikens utveckling som på längre sikt kan resultera i ökade investerings- och driftskostnader.

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks Trafikplan 2027 ska bidra till att trafikförändringarna sammantaget har en positiv inverkan på den enskilde medborgarens, och på lokala näringsidkares ekonomiska situation.

Bedömning ur ekologisk dimension

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2027 bedöms bidra positivt till lokala, nationella och internationella miljömål. Trafiken är en stor källa till utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar i staden. För att skapa ett långsiktigt hållbart resande behöver andelen som reser med kollektivtrafik öka. Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2027 ska bidra till att trafikförändringarna sammantaget gör att fler får möjlighet att resa med kollektivtrafiken.

Bedömning ur social dimension

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2027 bedöms bidra positivt till ett stort antal målgrupper i Göteborgs stad. En väl utbyggd kollektivtrafik med ett bra trafikutbud möjliggör för barn och unga att ha ett aktivt liv genom att besöka vänner och att delta i fritidsaktiviteter. Nyttan stärks av utdelning av skol- och fritidskort. Inspelet ska även bidra till att trafikförändringarna möjliggör att fler äldre kan vara självständiga och mer delaktiga i samhället.

Inspelet ska bidra till att trafikförändringarna sammantaget möjliggör fler och bättre resmöjligheter och på så sätt gynnar en mobilitet som främjar jämlika livsvillkor. Utvecklingsbehov i hela staden finns med i inspelet liksom flera tvärkopplingar som skulle bidra till en mer sammanhållen stad.

Förhållande till styrande dokument

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2027 ligger i linje med Göteborgs Stads trafikstrategi. Inspelet föreslår åtgärder som stärker resmöjligheterna till, från och mellan stadens tyngdpunkter och viktiga målpunkter samt ökar tillgången till nära service, handel, mötesplatser och andra vardagliga funktioner. Inspelet bidrar till trafikstrategins mål om att minst 55 procent av de motoriserade resorna i Göteborg sker med kollektivtrafik år 2035 genom att lyfta utvecklingsmöjligheter och potential inom vissa områden där behovet bedöms vara stort.

Inspelet bidrar även till Göteborg Stads miljö- och klimatprogram. I synnerhet målsättningen om att Göteborgs Stad ska minska klimatpåverkan från transporter. En uttalad strategi för att nå målet är bland annat att driva på utvecklingen av hållbara transporter.

Inspelet har även bäring på Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (2021–2027) i Göteborgs Stad. Mål 9 ”rätten att kunna förflytta sig i och använda Göteborgs inne- och utemiljöer” är mest relevant.

Inspelet bedöms bidra till målområde ”Skapa hållbara och jämlika livsmiljöer”. I Göteborgs Stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa (2025–2030) är en jämlik tillgång till stadens resurser en särskilt uttalad strategi. Inspelet bidrar även till

målområde ”skapa god start i livet och goda uppväxtvillkor”. Strategi för att uppnå målet är att barn och unga ska ha en tillgänglig och meningsfull fritid.

Genom att förorda utvecklad kollektivtrafik till flera av stadens naturområden bidrar inspelet till Göteborgs Stads friluftsprogram, särskilt målet att Göteborg ska vara en stad med ett levande och varierat friluftsliv för alla. En utpekad strategi är att utveckla tillgängligheten till naturområden för friluftsliv och utveckla vägen till området så att det är lätt att ta sig dit till fots, med cykel eller kollektivtrafik.

Bilagor

1. Stadsmiljöförvaltningens förslag till inspel till Västtrafiks trafikplan 2027
2. Samverkansformer kring kollektivtrafiken i Västra Götaland
3. Förberedelser inför samverkansmötet
4. Svar på Västtrafiks dialogfrågor
5. Nulägesrapport Seniorers behov

Ärendet

Stadsmiljöförvaltningen har på förfrågan av Västtrafik sammanställt ett inspel inför dialogen kring den lokala kollektivtrafikens utveckling inom ramen för trafikplan 2027. I inspelet samlar Stadsmiljöförvaltningen synpunkter och önskemål från Göteborgs Stads förvaltningar. Kommunens dialogsvar ska vara inlämnade senast den 2 juni 2026.

Beskrivning av ärendet

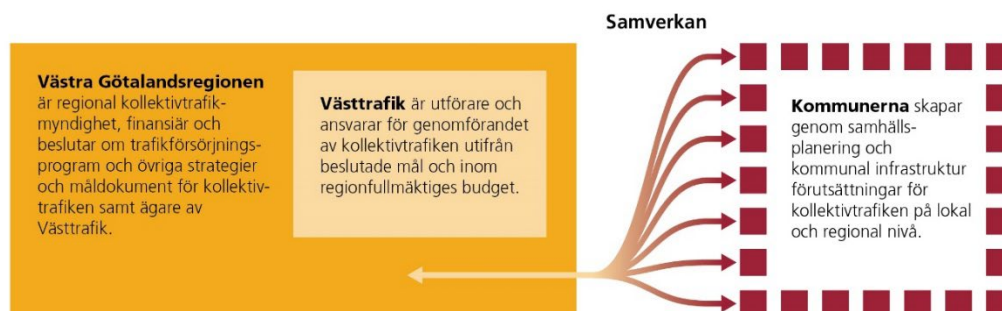
Västra Götalandsregionen är regional kollektivtrafikmyndighet och ansvarar därmed för kollektivtrafikens utveckling i Västra Götalands län. Västra Götalandsregionen är finansär och beslutar om trafikförsörjningsprogram och övriga strategier och måldokument samt är ägare av Västtrafik.

Västtrafik är utförare och ansvarar för genomförandet av kollektivtrafiken utifrån beslutade mål och inom regionfullmäktiges budget.

Göteborgs Stad skapar genom samhällsplanering kommunala infrastrukturförutsättningar för kollektivtrafiken på lokal och regional nivå. Stadsmiljönämnden företräder Göteborgs Stad och ansvarar för kommunens intressen beträffande kollektivtrafikfrågor.

Stadsmiljönämnden ansvarar även för stadens tillköp av kollektivtrafik och ska sköta kommunens kontakter med Västra Götalandsregionen och Västtrafik.

Kollektivtrafikens utveckling är en gemensam angelägenhet och det krävs samverkan mellan Västra Götalandsregionen, Västtrafik och Göteborgs Stad för att åstadkomma bra lösningar.

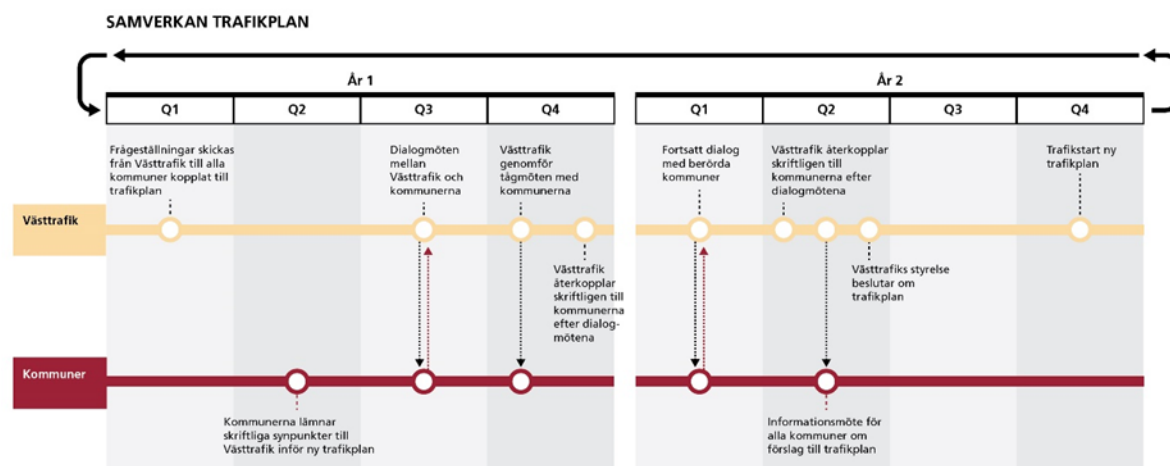
Figur 1. Parternas roller i kollektivtrafikens utveckling

Dialogen kring trafikplan är en av flera samverkansformer mellan Västtrafik och Göteborgs Stad gällande kollektivtrafikens utveckling. Samverkansformer kring kollektivtrafik i Västra Götaland (se bilaga 2) beskriver de samverkansformer som etablerats i samband med skatteväxlingen 2012 för att säkerställa det nödvändiga samarbetet mellan kommuner, Västra Götalandsregionen och Västtrafik gällande kollektivtrafikens utveckling. Dokumentet har uppdaterats efter en utvärdering 2020 och är föremål för revidering under 2025.

Trafikplan

Varje år gör Västtrafik en större översyn av trafikutbudet. Översynen hanteras i en sammanhållen process genom en nära dialog med Västtrafiks partners, kommunerna och andra intressenter, där trafikutbudet utformas utifrån resenärernas behov och Västtrafiks mål. Resultatet av arbetet blir konkreta förändringar i kollektivtrafiken. Trafikplan 2027 blir en sammanställning av de förändringar som Västtrafik kommer att genomföra inför år

2027 med start vid tidtabellsskiftet i mitten av december år 2026. Trafikplan 2027 utgör ett beslutsunderlag för Västtrafiks styrelse och presenterar hur förändringarna i trafiken har arbetats fram samt de ekonomiska konsekvenserna. Västtrafiks styrelse fastställer trafikplan 2027 i juni 2026.

Figur 2. Den tvååriga samverkansprocessen mellan Västtrafik och kommunerna kring att ta fram trafikplan

Kommundialog om trafikförändringar

Dialog om trafikförändringar startar drygt ett år innan de genomförs. Västtrafik bjuder in respektive kommun till årliga dialogmöten med syftet att diskutera kollektivtrafikens utveckling utifrån dagens förutsättningar och framtida behov. Inför dialogmötena skickar Västtrafik ut frågeställningar till kommunerna (se bilaga 3). Inspelet till trafikplan 2027 är Göteborgs Stads svar på Västtrafiks frågeställningar (se bilaga 1).

Efter dialogmötena sker en skriftlig återkoppling från Västtrafik till kommunerna och vid behov fortsätter sedan dialogen mellan Västtrafik och de kommuner som berörs av eventuella trafikförändringar. Innan trafikförändringarna genomförs informeras kommunerna både skriftligt och i form av informationsmöten.

Förvaltningens bedömning

Göteborgs Stads inspel till trafikplan 2027 (bilaga 1) utgår från de frågeställningar som Västtrafik har skickat till alla kommuner inför dialogmötena. Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2027 har tagits fram i samverkan med följande förvaltningar och bolag.

- Förvaltningen för funktionsstöd
- Idrotts- och föreningsförvaltningen
- Socialförvaltningen Centrum
- Socialförvaltningen Hisingen
- Socialförvaltningen Nordost
- Socialförvaltningen Sydväst
- Stadsmiljöförvaltningen
- Stadsbyggnadsförvaltningen
- Utbildningsförvaltningen
- Äldre samt vård och omsorgsförvaltningen

- Business Region Göteborg

Önskemål och synpunkter i Göteborgs Stads inspel till trafikplan 2027 avser befintlig kollektivtrafik våren 2025.

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2027 består till största delen av ett kvantitativt underlag, bland annat avseende planerade stadsutvecklingsprojekt som kan öka efterfrågan på kollektivtrafik, planerade infrastrukturprojekt som kan förändra kollektivtrafikens förutsättningar, samt förändringar i elevantalet på grund- och gymnasieskolor som kan påverka efterfrågan på kollektivtrafik. Detta ärende utgår från de kvalitativa frågorna från Västtrafik avseende förändrade resbehov (bilaga 1). I inspelet lyfts även övriga önskemål och synpunkter som bedöms bidra till uppfyllelse av Göteborgs Stads mål och strategier. Underlag från alla deltagande förvaltningar överlämnas direkt till Västtrafik.

Dialogen mellan Göteborgs Stad och Västtrafik sker under hösten. Västtrafik och kommunen använder sig av Göteborgs Stads inspel till trafikplan som utgångspunkt för dialog och diskussion (bilaga 1). Göteborgs Stads inspel till trafikplan 2027 har i år utvecklats till att inkludera tre områden inom vilka Göteborgs Stad ser särskilt behov av utveckling, dialog och samverkan inom ramen för arbetet med kommande trafikplan. Dessa områden berör inte främst trafik i kommunens mest centrala delar, med anledning av att trafikutbudet ofta är mycket gott och välutvecklat. De områden som föreslås lyftas till Västtrafik är:

- Älvtrafikens utveckling
- Näringslivets kollektivtrafikförsörjning
- Utveckling av trafikplanprocessen

Områdena har valts ut med anledning av att de antingen är särskilt tidskritiska, exempelvis i relation till Masthuggshalvöns färdigställande och trafikering av nytt färjeläge. Områden som lyfts i inspelets inledning görs också med anledning av kommunens behov av en snabb omställning till hållbara resor. I synnerhet i ljuset av kommunens senaste Trafik- och resandeutvecklingsrapport och den långsamma minskningen av koldioxidutsläppen som bidrar negativt till uppfyllandet av många av Göteborgs stads målsättningar.

De bidragande förvaltningarna har även ombetts att, om aktuellt, lyfta områden som enligt förvaltningarna är särskilt viktiga för Västtrafik att fokusera på i framtagandet av kommande trafikplan.

Kollektivtrafikens utveckling är en gemensam angelägenhet och en del av önskemålen och synpunkterna som lyfts i inspelet kräver gemensamma åtgärder från Göteborgs Stad och Västtrafik.

Josefine Johansson

Anders Ramsby

Avdelningschef

Förvaltningsdirektör

Planering och Investering

Stadsmiljöförvaltningen